

20240404 Volkskrant Na alle huisvrouwen eindelijk eens een vrouw met een betaalde baan in het kalifaat

<https://www.volkskrant.nl/columns-van-de-dag/na-alle-huisvrouwen-eindelijk-eens-een-vrouw-met-een-betaalde-baan-in-het-kalifaat~b6ca8bb0/>

Na alle huisvrouwen eindelijk eens een vrouw met een betaalde baan in het kalifaat

Ana van Es 4 april 2024

De IS-vrouwen die ik in de loop der jaren tegenkwam, hadden één ding gemeen: ze waren huisvrouw. Echtgenote. Moeder. Terwijl in Syrië en Irak hun mannen streden achter de zwarte vlag van het islamitisch terrorisme, zaten zij thuis. Ze bakten taarten. Ze kookten. Het geloof verleende status aan hun huisvrouwenbestaan.

Soms denk ik dat deze vrouwen, die in Nederland maar zelden betaald werk hadden, geen stage succesvol afmaakten en stukliepen op school, onder meer naar het kalifaat afreisden om verlost te zijn van het westerse tweeverdienersmodel. De moslimvrouw is als een koningin in haar huis, viel te lezen op de IS-propagandaposters die je in steden als Mosul overal kon zien hangen.

In de extra beveiligde zittingszaal van de rechtbank Rotterdam, waar vrouwelijke Syriëgangers na hun terugkeer uit detentiekampen worden berecht, passeerde de afgelopen jaren een eindeloze stoet zelfverklaarde huisvrouwen. Om te voorkomen dat zij vrijuit gaan, is een ingewikkelde strafrechtelijke route opgetuigd waarbij onder meer wordt gekeken naar de misdrijven die hun IS-echtgenoot pleegde.

Deze week ging het anders. Voor de rechter staat Amal E., 38 jaar. Ook haar jongere zus reisde af naar Syrië. In hun huis in het kalifaat hing een tekening waarop de officier van justitie een onthoofding ontwaart – getekend door een kinderhand. De zus werd gefotografeerd met in haar armen een kleuter met een IS-hoofdband, gekleed in legeruniform.

Tot zover lijkt de familie E. een alledaags gezin in de islamitische heilstaat. Maar Amal was geen gewone huisvrouw, zoals de anderen. Alles wijst erop dat zij een betaalde baan had. ‘Volgens het dossier zou u in Syrië dokter zijn geweest’, zegt de rechtbankvoorzitter. Amal beroept zich op haar zwijgrecht, ‘op advies van mijn advocaat’.

‘U bent in Engeland opgeleid als basisarts’, gaat de rechter verder. ‘Ik zie u knikken. U zou ook als huisarts zijn opgeleid.’ In het kalifaat zou ze ‘adviezen aan een gewonde vrouw’ hebben gegeven. Ze regelde het vervoer van een gewonde strijder naar het ziekenhuis in Raqqa. Ook zijn er aanwijzingen dat Amal werkte ‘op de kraamafdeling bij IS’, iets wat ze zelf ontkent.

Amal verdiende ook geld met lesgeven, blijkt uit de boekhouding van IS in Raqqa, die door de Amerikanen werd gevonden. ‘U zou korandocent zijn geweest. Daar heeft u in 2016 geld voor gekregen. Geen grote bedragen. 35 dollar. 50 dollar. U zou dat een aantal maanden hebben gedaan.’

Volgens de officier van justitie gaat het om een 'sharia-cursus' in een moskee in Raqqa waarbij Amal onder meer een lezing gaf over de 'veldslag van Hunayn', die in de vroegste tijd van de islam plaatsvond nabij de heilige stad Mekka.

'De verdachte heeft in vergelijking met andere uitreizigers een grotere rol vervuld', stelt de officier van justitie. Door het geven van de shariacursus deed zij mee aan het 'verspreiden van het gedachtengoed van IS'. Daarom eist hij een relatief hoge gevangenisstraf van 5 jaar en 4 maanden.

Leidde Amal in IS-gebied echt een bestaan als werkende vrouw? Amals advocaat, Baris Kizilocak, probeert twijfel te zaaien. Hij noemt haar zo 'teruggetrokken', 'introvert' en 'onzeker' dat het niet voor de hand ligt dat zij lezingen zou geven.

'En al zou verdachte in een kraamkliniek hebben gewerkt, waar is het bewijs dat de kliniek onder bewind stond van IS?' Maar ook hij erkent dat Amals rol, indien bewezen, 'wel iets groter' is dan die van andere IS-vrouwen, die alleen maar huisvrouw waren.

Natuurlijk was ook Amals bestaan als dokter en korandocent eindig. Zij trouwde met een veronderstelde IS-strijder. Haar man verbood haar om nog langer te werken. Vanaf dat moment zat ze thuis met een jong gezin, net zoals bijna alle andere vrouwen in het kalifaat.

Een enkelband lijkt haar 'geen fijn ding om te hebben', legt ze de rechter uit, want wat als andere mensen dat zien als ze buiten speelt met de kinderen?